

Mashliy, H., Hrytshyn, V. & Mosiy, O. (2021) Teoretychni zasady formuvannya investytsiynoho potentsialu pidpriemstv ta napriamy yoho rozvytku [Theoretical fundamentals of formation of investment potential of enterprises and directions of its development]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 25, no. 2, pp. 421-432. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21mhbnjr.pdf>

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ТА НАПРЯМИ ЙОГО РОЗВИТКУ

Галина МАШЛІЙ

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
вул. Руська, 56, м. Тернопіль, 46001, Україна

e-mail: galja.mashlij@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5989-5270>

Вікторія ГРИЦИШИН

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
вул. Руська, 56, м. Тернопіль, 46001, Україна

e-mail: hrytshyn2002@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5131-761X>

Ольга МОСІЙ

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
вул. Руська, 56, м. Тернопіль, 46001, Україна

e-mail: imosiy@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5131-761X>

Анотація: Стаття присвячена обґрунтуванню теоретичних засад формування інвестиційного потенціалу підприємств і визначенню перспективних напрямів його розвитку. Систематизовано погляди науковців щодо визначення сутності поняття «інвестиційний потенціал підприємства». Удосконалено класифікацію чинників впливу на інвестиційний потенціал підприємства. Наведено принципи, що покладені в основу формування та розвитку інвестиційного потенціалу. Встановлено, що інвестиційний потенціал підприємства формується під впливом особливостей стану інших основних видів його потенціалу, зокрема, фінансового, виробничого, інфраструктурного, трудового, інституційного, маркетингового. Наголошено, що інвестиційний потенціал безпосередньо впливає на досягнення різноманітних стратегічних і тактичних цілей діяльності підприємства. Визначено істотні перешкоди, що стримують розвиток інвестиційного потенціалу підприємства, такі як: значний ризик інвестування у сучасних умовах, відсутність належної нормативної бази, недостатній рівень ефективності використання підприємствами наявних ресурсів, низький рівень кваліфікації управлінського персоналу та інші. Охарактеризовано основні бар'єри, що виникають на шляху нарощування та використання інвестиційного потенціалу підприємства. Виявлено, що підприємствам необхідно здійснювати реформи, спрямовані на покращення інвестиційних можливостей, пошук оптимальних способів залучення та умов використання інвестиційних ресурсів. Наголошено на важливості формування сприятливого інвестиційного клімату в державі та регіонах, викладено запропоновані заходи задля досягнення цієї мети. Зокрема, для цього необхідно здійснювати: систематичний моніторинг думки інвесторів, забезпечувати конкретні дії щодо подолання корупційних явищ в країні та надання державою всебічної підтримки інвесторам, підвищувати ефективність законодавчо-нормативної бази діяльності підприємств у нашій країні, удосконалювати інфраструктуру інноваційного, фінансового, інформаційного та інших видів ринку тощо. Це сприятиме нарощуванню підприємствами їх інвестиційного потенціалу та покращенню можливостей його реалізації.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний потенціал підприємства, чинники впливу на інвестиційний потенціал, розвиток інвестиційного потенціалу підприємства.

Article history:

Received: October, 2021

1st Revision: October, 2021

Accepted: November, 2021

JEL classification:

G31

UDC:

330.322

DOI:

<https://doi.org/10.33108/sepd.2022.02.421>

Машлій Г. Теоретичні засади формування інвестиційного потенціалу підприємств та напрямів його розвитку [Електронний ресурс] / Галина Машлій, Вікторія Грицишин, Ольга Мосій // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2021. — Вип. 2 (25). — С. 421-432. — Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21mhbnjr.pdf>

This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.

1. Постановка проблеми.

Заради забезпечення ефективного функціонування та вирішення завдань економічного зростання суб'єктам господарювання потрібно використовувати власні інвестиційні можливості, а також залучати кошти інвесторів. Безперечно, дуже вагомим фактором, від якого залежить процес і результат формування інвестиційних ресурсів підприємства, виступає його інвестиційний потенціал. Тому актуальним є завдання побудови ефективної системи формування інвестиційного потенціалу підприємства та його забезпечення його подальшого розвитку на інноваційних засадах. Для цього потрібно узагальнити теоретичні засади сутності поняття інвестиційного потенціалу, провести дослідження чинників впливу на інвестиційний потенціал підприємства, зосередити увагу на розробці перспективних заходів, що сприятимуть його нарощенню.

2. Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Значний внесок у дослідження сутності категорії «інвестиційний потенціал підприємства» та розвиток теорії управління інвестиційним потенціалом було зроблено такими вченими як Бережна І. Ю., Бланк І. А., Вовк О. М., Ворсовський О. Л., Геєць В. М., Гриньова В. М., Должанський І. З., Загорна Т. О., Коюда О. П., Круш П. В., Кучерук Г. Ю., Макух Т. О., Матвєєв В. В., Мягих І. М., Нечитайло У. П., Сабліна Н. В., Туріянська М. М., Федонін О. С. та інші.

3. Невирішені частини загальної проблеми.

Однак, попри наявність значних результатів досліджень у сфері інвестиційного потенціалу, існує потреба здійснення систематизації наукових поглядів до визначення даного поняття, розширення кола критеріїв, за якими доцільно здійснювати класифікацію чинників, що впливають на інвестиційний потенціал підприємства, а також дослідження ключових перешкод, які стримують його розвиток з метою розробки заходів на шляху їх усунення або зменшення негативного впливу.

4. Постановка завдання.

Метою статті є дослідження теоретичних засад формування інвестиційного потенціалу підприємств та напрямів його розвитку.

5. Виклад основного матеріалу.

Актуальним питанням сьогодення є забезпечення ефективної інвестиційної діяльності підприємств, оскільки використання фінансових ресурсів у якості інвестиційних вкладень виступає основою реалізації актуальних завдань їх подальшого технічного, економічного та соціального розвитку. Ринок вимагає від вітчизняних суб'єктів господарювання заходів із формування високого рівня конкурентоспроможності, який, зокрема, містить забезпечення високої якості продукції та послуг, що здатні якнайповніше задовільнити потреби споживача. Значну роль у цьому відіграє стан використання сучасної техніки і технологій, постійного впровадження інновацій заради досягнення стратегічних і тактичних цілей розвитку, що є можливим лише за умови ефективного формування та реалізації інвестиційного потенціалу підприємства.

На сьогоднішній день в економічній літературі існують різні наукові підходи до визначення сутності інвестиційного потенціалу підприємства. Дослідження засвідчили, що науковцями здійснюється трактування даного терміну у розрізі різноманітних

аспектів. Результати систематизації визначень сутності поняття «інвестиційний потенціал підприємства», поданих різними вченими, наведено в таблиці 1.

Таблиця 1. Систематизація визначень сутності поняття «інвестиційний потенціал підприємства»	
Автор, джерело	Визначення
1. Бережна І. Ю. [1]	Відповідним чином організована динамічна, взаємопов'язана сукупність інвестиційних ресурсів власне підприємства та інвестиційних ресурсів, залучених ззовні, що перебувають у його розпорядженні та можуть бути за певних умов задіяні в інвестиційній діяльності задля досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства у майбутньому, враховуючи при цьому стан і характеристики макроекономічного середовища, в якому безпосередньо функціонує підприємство
2. Ворсовський О. Л. [2]	Сукупність організованих у певних соціально-економічних формах ресурсів, які знаходяться у взаємозв'язку, що можуть за певних діючих внутрішніх та зовнішніх чинників інвестиційного середовища бути спрямовані на досягнення стратегічних цілей інвестиційної діяльності підприємства
3. Гриньова В. М., Коюда О. П. [3]	Можливість вкладення капіталу з метою наступного його збільшення або інвестиційні можливості щодо ведення, підтримки чи збереження чого-небудь
4. Должанський І. З., Загорна Т. О. [4]	Сукупність інвестиційних можливостей підприємства, використання яких спрямоване на досягнення цілей його інвестиційної стратегії
5. Дресвянніков Д. О. [5]	Приховані можливості, які дозволяють відкривати нові перспективи в роботі підприємства з метою вдосконалення його поточної діяльності та збільшення фінансового результату.
6. Кучерук Г. Ю., Вовк О. М. [9]	Організована сукупність наявних економічних можливостей, які створюють умови для розвитку та реалізації стратегічних та тактичних цілей підприємства в сфері інвестиційної діяльності; сукупність необхідних ресурсів і можливостей для здійснення інвестиційної діяльності й досягнення цілей розвитку підприємства
7. Макух Т. О. [11]	Сукупність наявних матеріальних та нематеріальних, трудових та організаційно-управлінських ресурсів підприємства, що характеризують його спроможність прийняти та освоїти інвестиційні кошти
8. Матвеев В. В. [12]	Набір умов, інтелектуальних та матеріальних благ, які забезпечують інвестиційну діяльність і обмежують долю ризику інвестування
9. Нечитайло У. П. [13]	Здатність досягти бажаного результату через реалізацію та управління інвестиційними можливостями, що містяться в інвестиційних ресурсах
10. Сабліна Н. В. [14]	Сукупність економічних ресурсів, що можуть бути мобілізовані суб'єктом господарювання та як можливості підприємства використовувати ці ресурси для досягнення стратегічної мети
11. Туріянська М. М. [15]	Сукупність накопичених у результаті господарської діяльності власних ресурсів, які можуть бути використані для інвестицій без порушення поточної роботи
12. Шимко П. Д. [17]	Показник інвестиційної привабливості об'єкта (підприємства, регіону, території або держави в цілому), що представляє собою сукупність об'єктивних умов і передумов для інвестування (наявність споживчого попиту, актуальність інвестиційних пропозицій, поточна економічна ситуація в країні, особливості оподаткування, різноманітність об'єктів інвестування та ін.)

Проаналізувавши наведені вище поняття, можемо охарактеризувати інвестиційний потенціал підприємства як здатність використати сукупність наявних у його розпорядженні ресурсів задля досягнення поставлених стратегічних цілей за сприятливих умов інвестиційної діяльності.

У процесі розгляду інвестиційного потенціалу підприємства доцільно зосередити свою увагу на трьох аспектах:

- спроможність реалізовувати проекти реальних інвестиційних вкладень (капіталовкладення);
- здатність залучати зовнішні інвестиційні ресурси, тобто бути привабливим для інвесторів;
- можливість використовувати фінансове інвестування як додаткове джерело прибутку підприємства [5].

Основними показниками діяльності підприємства, що інформують про стан наявного інвестиційного потенціалу, є: обсяг вкладених інвестицій; спроможність прибутково використовувати залучені інвестиції, перспективи зростання їх ефективності; дохідність, платоспроможність, фінансова стійкість підприємства у довгостроковому періоді та інші показники, що характеризують економічний стан суб'єкта бізнесу; фаза життєвого циклу, у якій перебуває підприємство на даний момент часу; інвестиційна активність, якою відзначається господарюючий суб'єкт тощо [10]. Варто відзначити, що інвестиційний потенціал підприємства залежить також від наявності ефективно розроблених та практично реалізованих планів розвитку (стратегічного й тактичного); наявності необхідних матеріальних, інформаційних та інших ресурсів, рівня інноваційної активності, що визначається обсягом вкладень у науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, часткою інноваційної продукції та ін. Підприємства при цьому повинні бути гнучкими, здатними швидко реагувати на певні зміни інвестиційного середовища і, звичайно, інвестувати в інноваційний сектор, що є ключем нарощування обсягів виробництва й збуту, досягнення позитивних фінансових результатів, зміцнення конкурентоспроможності та відповідно подальшого росту інвестиційного потенціалу.

У процесі дослідження засад і передумов розвитку інвестиційного потенціалу підприємства важливим є проведення класифікації чинників, що зумовлюють вплив на його величину. Зокрема, можна виділити внутрішні (що формуються та виявляють вплив всередині системи підприємства) та зовнішні чинники (джерело їх виникнення знаходиться поза його суб'єкту господарювання).

Інвестиційний потенціал підприємства формується також під впливом позитивних і негативних чинників [5-7]. Позитивні чинники – це ті, що сприяють зростанню капіталу підприємства в результаті вкладення інвестицій. Відповідно негативні чинники – це ті фактори, що унеможливають швидку реалізацію інвестиційного потенціалу і досягнення бажаного результату інвестування.

На нашу думку, за можливістю регулювання слід виділяти регульовані та нерегульовані чинники впливу на інвестиційний потенціал підприємства; за часом виникнення дії - постійні, періодичні, разові; за силою активності дії - сильного впливу, помірного та слабкого впливу, а за сферою та методами дії - техніко-технологічні, фінансово-економічні, організаційно-правові, соціально-психологічні.

Запропоновану удосконалену класифікацію чинників впливу на інвестиційний потенціал підприємства наведено на рис. 1.

Як відзначають ряд науковців, можливі різноманітні варіанти реалізації інвестиційного потенціалу підприємства, що залежать від результатів поєднання двох перших груп чинників, котрі впливають на його величину (за напрямом дії та характером впливу). Зокрема, якщо переважають внутрішні негативні чинники, проте зовнішні при цьому є сприятливими, то практичне втілення інвестиційного потенціалу

може бути реалізоване шляхом вдосконалення бізнесової діяльності підприємства незалежно від стану зовнішньої кон'юнктури. При такій ситуації наявні інвестиційні можливості здатні бути реалізовані достатньо швидко, а інвестиційний потенціал переважно помірний. Якщо ж спостерігається переважання зовнішніх негативних факторів, а внутрішні при цьому залишаються сприятливими, то для реалізації інвестиційного потенціалу необхідно здійснювати покращення інвестиційного клімату, проте інвестиції будуть відзначатися високим рівнем ризику. У випадку, якщо формування інвестиційного потенціалу підприємств здійснюється в умовах негативних внутрішніх та несприятливих зовнішніх чинників, то хоча інвестиційний потенціал і може складати значну величину, але капіталовкладення є дуже ризикованими, що може змусити контрагентів намагатися утримуватися від інвестування [5-7].

Рис. 1. Класифікація чинників впливу на інвестиційний потенціал підприємства

Джерело: авторська розробка з врахуванням [5-7]

Проаналізувавши наведені варіанти, варто сказати, що будь-яке підприємство бажало б функціонувати при сприятливих і внутрішніх, і зовнішніх факторах, адже це б дало змогу йому успішно, без значного ризику реалізовувати власні інвестиційні проекти та бути привабливим для інвесторів. Однак, на жаль, сьогодні більшість вітчизняних підприємств здійснюють свою діяльність у умовах негативного впливу факторів макросередовища, що, в свою чергу, призводить до погіршення стану внутрішнього середовища підприємства.

Науковець Заїка С. О. [7] відзначає, що формування та розвиток інвестиційного потенціалу необхідно здійснюватися із урахуванням наступних принципів його використання:

- розмір потенціалу повинен бути достатнім для того, щоб забезпечити потреби ефективного розвитку підприємства згідно з обраною ним інвестиційною стратегією;
- рівень інвестиційної активності має бути відповідним до поточних і

перспективних потреб розвитку підприємства;

- має бути забезпечена гнучкість інвестиційного потенціалу до впливу факторів внутрішнього й зовнішнього середовища, а при необхідності - перерозподіл невикористаних ресурсів між різноманітними видами діяльності, що сприятиме забезпеченню достатньо повного використання виробничого, фінансового й трудового потенціалів підприємства;

- використання інвестиційного потенціалу повинне бути здійснене в тісній взаємозалежності з інноваційним потенціалом, завдяки чому стає можливим забезпечити ринкові конкурентні переваги даного підприємства та його продукції завдяки встановленню раціонального співвідношення між позиковими, власними й залученими ресурсами задля підвищення рівня прибутковості власного капіталу, забезпечення фінансової стійкості підприємства тощо [7].

Інвестиційний потенціал підприємства формується під впливом особливостей ряду інших основних видів його потенціалу, таких як:

- фінансового потенціалу, у рамках якого здійснюється залучення та обіг сукупності фінансових ресурсів, які підприємство може використовувати задля досягнення поставленої мети та цілей своєї діяльності;

- інфраструктурного потенціалу, що охоплює сукупність виробничої і соціальної інфраструктури, яка створює умови для ефективного налагодження інвестиційного процесу;

- виробничого потенціалу, який передбачає можливість випуску підприємством конкурентоспроможної на ринку продукції при максимально ефективному використанні виробничих ресурсів;

- трудового потенціалу, що визначається існуючими можливостями працівників, які втілені у їх трудову поведінку, які визначають реальну продуктивність роботи;

- інституційного потенціалу, який зумовлений існуючим рівнем розвитку ключових інститутів ринкової економіки та можливостями реалізації їх ролі у процесах інвестування;

- маркетингового потенціалу, який містить сукупність внутрішніх і зовнішніх можливостей підприємства задовольняти потреби споживачів й забезпечувати при цьому максимальну економічну віддачу вкладених ресурсів.

З іншої сторони, інвестиційний потенціал також безпосередньо впливає на формування вище наведених видів потенціалів підприємства, забезпечуючи передумови досягнення різноманітних стратегічних і тактичних цілей діяльності, що досягаються в результаті інвестування. Слід відзначити, що розвиток інвестиційного потенціалу та його практична реалізація відіграють важливу роль також у позитивних змінах соціальної сфери, що може виявлятися у вдосконаленні функціонування об'єктів соціальної інфраструктури, оптимізації надання послуг жителям, покращенні рівня зайнятості і збільшенні їх доходів, покращення житлових умов населення завдяки активному здійсненню капітального будівництва, проведення реконструкції житла тощо.

У свою чергу, до істотних перешкод, що стримують розвиток інвестиційного потенціалу підприємства у нашій країні, відносяться такі: значний ризик інвестування у сучасних умовах, що відзначаються нестабільністю економічної і воєнно-політичної ситуації, відсутністю належної нормативної бази; часто недостатньо високий рівень ефективності використання ресурсного забезпечення; низький рівень кваліфікації управлінського персоналу; відсутність у регіонах ефективно діючих центрів, які б займалися сприянням у розробці інвестиційних стратегій підприємств тощо. Необхідно відзначити, що на шляху зростання інвестиційного потенціалу підприємства в Україні часто виникають різноманітні бар'єри, які пов'язані з реалізацією таких складових загального потенціалу підприємства як фінансовий, інфраструктурний, виробничий, трудовий, інституційний, маркетинговий потенціали (рис. 2).

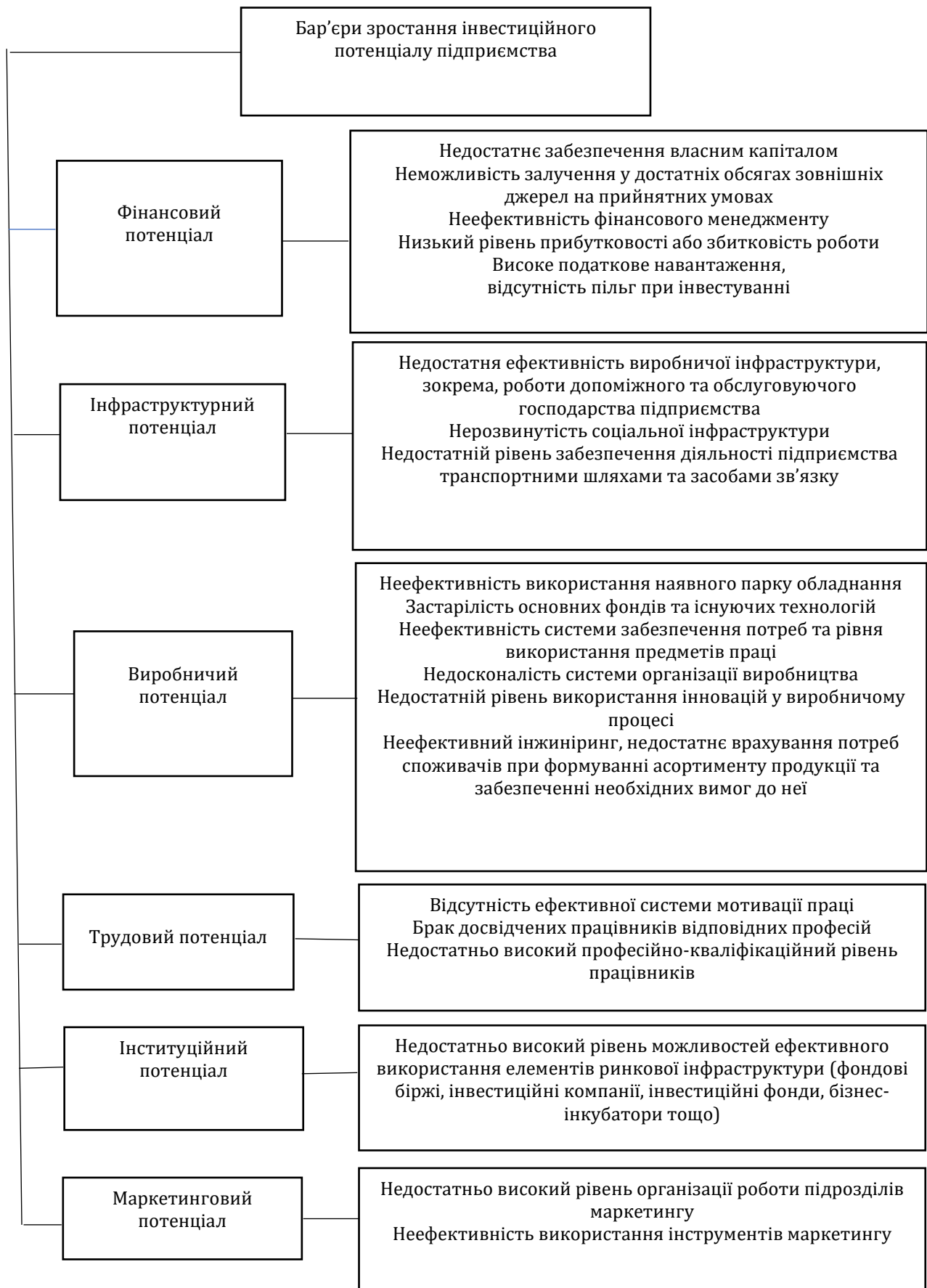

Рис. 2. Бар'єри на шляху зростання інвестиційного потенціалу підприємства, що пов'язані з реалізацією інших складових загального потенціалу підприємства

Джерело: авторська розробка

Тому підприємства стоять перед потребою розроблення і практичного втілення комплексу заходів, спрямованих на зростання інвестиційного потенціалу та покращення управління інвестиційною діяльністю підприємств загалом. Їм необхідно здійснювати реформи, спрямовані на розширення інвестиційних можливостей, пошуку оптимальних засобів залучення та умов використання інвестиційних ресурсів.

Надзвичайно важливим при цьому також є формування сприятливого інвестиційного клімату в державі та регіонах, що дасть змогу якнайповніше забезпечувати й реалізувати нагромаджений підприємствами інвестиційний потенціал. Зокрема, для цього потрібно забезпечити:

- проведення систематичного моніторингу думки наявних і потенційних інвесторів з метою виявлення чинників, що стримують процес інвестування в Україні, та здійснення ефективних заходів щодо їх усунення;
- подолання корупційних явищ в країні;
- надання державою організаційної, правової, консультаційної та інших видів підтримки інвесторам;
- сприяння інвестиційній діяльності підприємств шляхом формування ефективної законодавчо-нормативної бази та забезпечення реалізації її положень на практиці;
- забезпечення ефективних умов для використання підприємствами різноманітних інвестиційних інструментів;
- удосконалення функціонування інфраструктури інноваційного, фінансового, інформаційного та інших видів ринку;
- створення сприятливих передумов, у тому числі за рахунок використання податкових стимулів, для активного залучення до інвестиційного процесу малого й середнього бізнесу;
- забезпечення сприятливих засад інвестування шляхом комплексного використання різноманітних економічних важелів;
- гарантування державою стабільності та передбачуваності правил і норм діяльності, що діють на момент прийняття інвестором рішень щодо здійснення конкретних кроків у напрямі інвестування, а також недопущення внесення несприятливих для інвестора змін після укладення інвестиційних угод;
- формування економічної зацікавленості іноземних інвесторів в інвестуванні у українську економіку при збереженні при цьому наших національних інтересів.

Варто відзначити, що розвитку інвестиційного потенціалу підприємств сприятиме впровадження спеціальних центрів, основними завданнями яких буде проведення аналізу інвестиційних пріоритетів суб'єктів господарювання, сприяння у розробці їх інвестиційних стратегій, визначення конкретних напрямів залучення інвестицій у сфері удосконалення використання науково-технологічних, виробничих, фінансово-економічних і трудових можливостей підприємства, необхідних для забезпечення їх активного ринкового поступу у динамічних умовах сьогодення.

6. Висновки та перспективи подальших досліджень в даному напрямку.

Інвестиційний потенціал підприємства є важливою складовою його ринкового потенціалу підприємства, займаючи ключову позицію у забезпеченні завдань успішного розвитку суб'єкту господарювання. У свою чергу, інвестиційний потенціал перебуває у тісному безпосередньому взаємозв'язку із іншими видами потенціалів підприємства – фінансового, виробничого, інфраструктурного, трудового, інституційного, маркетингового. Отже, інвестиційний потенціал безпосередньо впливає на досягнення різноманітних стратегічних і тактичних цілей діяльності підприємства.

Під час проведених досліджень було проведено класифікацію чинників впливу

на інвестиційний потенціал підприємства за такими ознаками як напрямом дії, характер впливу, можливість регулювання з боку підприємства, часом дії, силою активності впливу, сферою та методами дії.

До значних перешкод, які стримують розвиток інвестиційного потенціалу підприємства, можна віднести наступні: значний ризик інвестування у сучасних умовах, які відзначаються нестабільністю економічної і військово-політичної ситуації, відсутність належної нормативної бази, недостатня ефективності використання ресурсів, відсутність в регіонах ефективно діючих центрів, які б займалися сприянням у розробці інвестиційних стратегій підприємств та інші. Необхідно відмітити, що на шляху зростання інвестиційного потенціалу підприємства часто виникають різноманітні бар'єри, які пов'язані з реалізацією інших складових загального потенціалу підприємства.

При цьому необхідно вирішувати завдання розроблення та практичного втілення комплексу заходів, спрямованих на зростання інвестиційного потенціалу та покращення управління інвестиційною діяльністю підприємств як на рівні суб'єктів господарювання, так і на рівні державних і регіональних органів влади. Це сприятиме нарощуванню підприємствами їх інвестиційного потенціалу та найповнішій його реалізації.

Перспективним напрямом подальших досліджень є формування моделі, що описує місце інвестиційного потенціалу підприємства у системі формування його конкурентоспроможності задля реалізації стратегічних завдань розвитку.

Author details (in English)

THEORETICAL FUNDAMENTALS OF FORMATION OF INVESTMENT POTENTIAL OF ENTERPRISES AND DIRECTIONS OF ITS DEVELOPMENT

Halyna MASHLIY

e-mail: galja.mashlij@gmail.com

ORCID ID:

<https://orcid.org/0000-0002-5989-5270>

Viktoriia HRYTSYSHYN

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

56 Ruska str., 46001, Ternopil, Ukraine

e-mail: hrytsyshyn2002@gmail.com

ORCID ID:

Olga MOSIY

e-mail: imosiy@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5131-761X>

Abstract. *The article is devoted to substantiation of theoretical bases of formation of the enterprises investment potential and definition of perspective directions of its development. The views of scientists on the definition of the essence of the concept of "investment potential of the enterprise" are systematized. The classification of factors influencing the investment potential of the enterprise has been improved. The principles underlying the formation and development of investment potential are presented. It is established that the investment potential of the enterprise is formed under the influence of the peculiarities of the state of other main types of its potential, in particular, financial, production, infrastructure, labor, institutional, marketing. It is emphasized that the investment potential directly affects the achievement of various strategic and tactical goals of the enterprise. The key obstacles that hinder the development of investment potential of the enterprise are identified, such as: significant risk of investing in modern conditions, lack of proper regulatory framework, insufficient level of efficiency of enterprises' use of available resources, low qualification of management staff and others. The main barriers that arise in the way of building and using the investment potential of the enterprise are described. It was found that companies need to implement reforms aimed at improving investment opportunities, finding optimal ways to attract and conditions for the use of investment resources. The importance of creating a favorable investment climate in the country and regions is emphasized, the proposed measures to achieve this goal are outlined. In particular, it is necessary to: systematically monitor the opinion of investors, provide concrete actions to combat corruption in the country and provide comprehensive state support to investors, increase the efficiency of the legal framework of enterprises in our country, improve infrastructure innovation, financial, information and other market, etc. This will help companies to increase their investment potential and improve its implementation.*

Key words: *investments, investment potential of the enterprise, factors influencing the investment potential, development of investment potential of the enterprise.*

Appendix A. Supplementary material

Supplementary data associated with this article can be found, in the online version, at <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21mhbnjr.pdf>

Funding

The authors received no direct funding for this research.

Citation information

Mashliy, H., Hrytsyshyn, V. & Mosiy, O. (2021) Teoretychni zasady formuvannya investytsiinoho potentsialu pidpriemstv ta napriamy yoho rozvytku [Theoretical fundamentals of formation of investment potential of enterprises and directions of its development]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 25, no. 2, pp. 421-432. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21mhbnjr.pdf>

Використана література:

1. Бережна І. Ю. Теоретико-економічні підходи до обґрунтування змісту інвестиційного потенціалу. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2010. №6. С. 253–258.
2. Ворсовський О. Л. Теоретико-методичні основи інвестиційного потенціалу підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2007. № 15. С. 8–11.
3. Гриньова В. М., Коюда О. П., Лепейко Т. І. Інвестування : підручник К.: Знання, 2008. 358 с.
4. Должанський І. З., Загорна Т. О., Удалих О. О. та ін. Управління потенціалом підприємства: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2006. 362 с.
5. Дресвянніков Д. О. Формування інвестиційного потенціалу підприємства. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія : Економічні науки*. 2016. Вип. 31 (2). С. 20-27. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VPDTU_ek_2016_31%282%29_4.
6. Єпіфанова І. Ю., Бардадин О. А. Сутність інвестиційного потенціалу підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 14. С. 39-42. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2017_14_9
7. Заїка С. О. Інвестиційний потенціал підприємства та варіанти його формування. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 13. Ч. 1. С. 84–86.
8. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 1560-XII від 18.09.1991 р. - URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1560-12&print=1>
9. Кучерук Г. Ю., Вовк О. М. Економічне обґрунтування комплексної оцінки інвестиційного потенціалу авіапідприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2008. №3. С. 11–15.
10. Литюга Ю. В. Розвиток інвестиційного потенціалу підприємства. – URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/20328/1/72-354-358.pdf>
11. Макух Т. О. Стечишин Т. О. Інвестиційний потенціал як фактор підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. *Фінанси України*. 2009. №9. С. 67–77.
12. Маркетинг регіонів: інвестиційні аспекти / В. Матвеев та ін. Київ: Наук. думка, 2005. 176 с.
13. Нечитайло І. П. Аналіз сучасних підходів до визначення інвестиційного потенціалу регіону. *Фінансові ринки і цінні папери*. 2010. № 24. с. 13–19.
14. Сабліна Н. В. Методичний підхід до управління інвестиційним потенціалом підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2015. Вип. 15. Ч. 3. с. 102–105.

15. Туріянська М. М. Інвестиційні джерела: монографія. Донецьк : Юго-Восток, Лтд., 2004. 317 с.
16. Федонін О. С., Репіна І. М., Олексюк О. І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2004. 316 с.
17. Шимко П. Д. Світова економіка і міжнародні економічні відносини. - Харків: Освіта, 2014. 387 с.

References

1. Berezna, I. Yu. (2010) Teoretyko-ekonomichni pidkhody do obgruntuvannya zmistu investytsiynoho potentsialu [Theoretical and economic approaches to the substantiation of the content of investment potential]. *Derzhava ta rehiony. Seriya Ekonomika ta pidpryemstv.* Vol. 6, pp. 253—258.
2. Vorsovskyy A. L. (2007) Teoretyko-metodychni osnovy investytsiynoho potentsialu pidpryemstv [Theoretical and methodological basis of the investment potential of the enterprises]. *Investments: practice and experience.* № 15. P. 8-11.
3. Hryn'ova V. M., Koyuda O. P., Lepeyko T. I. (2008). Investuvannya: pidruchnyk. [Investment]. K.: Znannya, 358 p.
4. Dolzhans'kyy I. Z., Zahorna T. O., Udalykh O. O. ta in. (2006). Upravlinnya potentsialom pidpryemstva: navch. posibnyk. [Enterprise potential management]. Kyiv: Tsentr uchbovoyi literatury, 362 p.
5. Dresvyannikov D. O. (2016) Formuvannya investytsiynoho potentsialu pidpryemstva [Formation of investment potential of the enterprise]. *Visnyk Pryazovs'koho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu.* Seriya: Ekonomichni nauky. Vol. 9. 31 (2). P. 20-27. – Available from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VPDTU_ek_2016_31%282%29__4
6. Yepifanova I. YU., Bardadyn O. A. (2017) Cutnist' investytsiynoho potentsialu pidpryemstva [The essence of the investment potential of the enterprise]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid.* № 14. pp. 39-42. – Available from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2017_14_9
7. Zayika S. O. (2015) Investytsiynyy potentsial pidpryemstva ta varianty yoho formuvannya [Investment potential of the enterprise and options for its formation]. *Naukovyy visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu.* 2015. Vol. 13. pp. 184–86.
8. Zakon Ukrainy «Pro investytsiynu diyal'nist'» [Law of Ukraine "On Investment Activity"] № 1560-KHII vid 18.09.1991. - Available from: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1560-12&print=1>
9. Kucheruk H. YU., Vovk O. M. (2008) Ekonomichne obgruntuvannya kompleksnoyi otsinky investytsiynoho potentsialu aviapidpryemstva [Economic justification of a comprehensive assessment of the investment potential of the airline]. *Ekonomika. Finansy. Pravo.* №3. pp. 11–15.
10. Lytyuha Yu. V. Rozvytok investytsiynoho potentsialu pidpryemstva. [Development of investment potential of the enterprise]. – Available from: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/20328/1/72-354-358.pdf>
11. Makukh T. O., Stechyshyn T. O. (2009) Investytsiynyy potentsial yak faktor pidvyshchennya efektyvnosti vykorystannya finansovykh resursiv. [Investment potential as a factor in improving the efficiency of financial resources]. *Finansy Ukrainy.* No 9. pp. 67—77.
12. Matvyeyev V. (2005) Marketynh rehioniv: investytsiyni aspekty [Marketing of regions: investment aspects]. Kyiv. Nauk. Dumka. 176 p.
13. Nechytaylo I. P. (2010). Analiz suchasnykh pidkhodiv do vyznachennya investytsiynoho potentsialu rehionu. [Marketing of regions: investment aspects]. *Finansovi rynky i tsinni papery.* No 24. pp. 13—19.

14. Sablina N. V. (2015) *Metodychnyy pidkhid do upravlinnya investytsiynym potentsialom pidpryyemstva*. [Methodical approach to managing the investment potential of the enterprise]. *Naukovyy visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu*. Seriya: Ekonomichni nauky. Vol. 15. CH. 3. pp. 102—105.
15. Turiyans'ka M. M. (2004) *Investytsiyni dzherela: monohrafiya*. [Investment sources: monograph]. Donets'k : Yuho-Vostok, Ltd. 317 p.
16. Fedonin O. S., Ryepina I. M., Oleksyuk O. I. (2004) *Potentsial pidpryyemstva: formuvannya ta otsinka: navch. posib*. [Enterprise potential: formation and evaluation]. Kyiv: KNEU. 316 p.
17. Shymko P. D. (2014) *Svitova ekonomika i mizhnarodni ekonomichni vidnosyny*. [World Economy and International Economic Relations] - Kharkiv: Osvita, 387 p.

© 2021 Socio-Economic Problems and the State. All rights reserved.

This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following terms:

Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made.

You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.

No additional restrictions

You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Socio-Economic Problems and the State (ISSN: 2223-3822) is published by Academy of Social Management (ASM) and Ternopil Ivan Puluj National Technical University (TNTU), Ukraine, Europe.

Publishing with SEPS ensures:

- Immediate, universal access to your article on publication
- High visibility and discoverability via the SEPS website
- Rapid publication
- Guaranteed legacy preservation of your article
- Discounts and waivers for authors in developing regions

Submit your manuscript to a SEPS journal at <http://sepd.tntu.edu.ua>

